Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-234594-p0001-9

Im 3726
S

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-234594-p0002-4

Cu 5

יהודי
שבלב
נדפס בשנת תצ"ז לפ"ק

HENR. CHRIST. IMMAN. FROMMANNI

JUDÆUS ANIMO JUDAICOGERMANICE

SEORSUM RECUDI CURAUIT

JO. HENR. CALLENBERG
Ph. Prof. Publ. Ord.

HALAE
In typographia Instituti judaici
CIↃ IↃ CC XXXVI.

16

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-234594-p0003-0

פסוק

פּוילוס המשולח אין דער אגרת אל הרומיים ב׳ פס׳ כ״ח כ״ט׳ דען
דער איזט ניכֿט איין יהודי׳ דער נור פֿון
אויסן ווענדיג איין יהודי איזט׳ אויך איזט
דאז קיינה (רעכֿטי) בשניידונג׳ דיא פֿון
אויסן ווענדיג אן דעם פֿלייש גשיכֿט: זונדרן
דאז איזט איין יהודי׳ דער אין ווענדיג אין
דעם הערצן איין יהודי איזט׳ אונ׳ דיזט
איזט איינה בשניידונג׳ דיא אן דעם הערצן
אים רוח גשיכֿט׳ אונ׳ ניכֿט אין בוכֿשטאבן׳
וועלכֿט זיין לויב ניכֿט איזט אויס מענשן
זונדרן אויס גאט:

ביאור

אום דיזי פסוקים רעכֿט צו פֿר שטין׳ זוא
מוז מאן ערשט וויסן וואס דאז איכֿות
אדר דיא רעכֿטי אייגנשאפֿט פֿון דעם בן
אדם׳ פֿון דען אלות אונ׳ פֿון דער עבודה
וועלכֿי אין הק״בה טוט׳ דאך אייגנטליך זייא:
דמאיט אבר קיינר דענקן זאל דאש אן אים
וואס

וואש פֿאר זאגן וואלטי · וועלכֿש ניאמלש אונטר
דען יהודים ווערי בקאנט געוועזן · זא וואלן
איר עש אויש דען ספרים פֿון דען בעלי
הקבלה זעלבשט מפרש זיין :

דער ר׳ ישעי׳ טרייבט אין דער הקדמה פֿאר
זיינם ספר שני לוחות הברית · וועלכֿש וואש
לויטר קבלה איזט · אין בית ישראל דף ט׳ עמוד
א׳ אלזוא : המקובלים קוראים השתלשלות
האצילות׳ בשם אילן וגו׳ · ומה שנאמר
בדמותנו·זה ירמוז על דמות הגוף של אדם ה״ס·
כי שם עצם של אדם הוא דוקא אפנימו ותו·
דהיינו הנשמה · והגוף נקרא בשר אדם ·
כדאיתא בזוהר · גופא דאיניש אקרי לבושא
דאדם וכולי · ואם העור והבשר הוא מלבוש
לאדם · על כרחינו הרוח הפנימי הוא הנקרא
אדם · ולא העור והבשר וכו׳ : דאז הייזט אויך
טייטש · דיא בעלי הקבלה נענן דיא גנויזי
פֿר קניפֿפֿונג פֿון דען אצילות אדר אויש
פֿליסונג מיט דעם נאמן איינש בוימש : אול
דא געזאגט ווירד בראשית סימן א׳ פסוק כ״ו
כדמותנו · דיזש גיט אויך דיא געשטאלט פֿון
פֿון דעם גראבן גוף דעז מענשן · דען דער
אייגנטליכֿי נאמן מענש · בדייטט דוקא זיין
אינן ווענדיגש · נעמליך דיא נשמה · אבר

דער גוף ווערט נור גנענט דאז פֿלייש פֿון דעם
מענשן · וויא אין זוהר שטיט · דער לייב פֿון
מענשן · ווידר גנענט דעז מענשן קלייד : ווען
נון אלזוא דיא הויט אונ׳ דאז פֿלייש נור אלז איין
קלייד פֿון דעם מענשן זיין · זוא פֿאלגט
נוטווענדיג דאש דער אינן ווענדיגי רוח
אדר גייסט דאז זעלביגי איזט · וואש מאן
אייגנטליך מענש נענט · ניכֿט אבר דיא הויט
אונ׳ דאז פֿלייש :
אין בית חכמה דף י"ו עמוד א׳ בווייזט ער דאש
דיא תורה אונ׳ מצוות רוחניות זיין · ווען ער
שפריכֿט · הרי מבואר · כמו שהתורה בשרשה
כולה שמותיו יתברך · בסוד לשון הקודש · שפי׳
למעלה · ונשלתשלה זה לעומת זה · ונתגשמה ·
כן מעשי המצוות אשר יעשה אותם האדם וחי
בהם · חיי הנשמות וכו׳ · כי משפט אחד
להתורה ולהאדם המקיימה וכולי : דאז הייסט ·
נון איזט ערקלערט · דאש גלייך וויא דיא גאנצי
תורה אין אירם שורש לויטר שמות פֿון השי׳
זיין נאך דעם סוד פֿון לשון הקודש · וועלכֿש
איר אויבן האבן מפרש גוועזן · אונ׳ איינש
איזט פֿר קניפֿפֿט קיגן דאז אנדרי · אונ׳ איזט
קערפליך גווארדן · אלזוא איזט עש אויך מיט
דען ווערקן פֿון דען מצוות · וועלכֿי דער מענש
טון

טון זאל אול איביג לעבן · נעמליך דאז לעבן דער נשמה נאך · דען עש איזט איין רעכט · זא וואול דער תורה · אלז אויך דעם בן אדם דער זיא מקיים איזט · כלומר זא וואול אלז דאז יעניגי וועלכש אייגנטליך מענש גנענט ווירד · דיא נשמה אדר דער רוח אין דעם מענשן איזט · אלזא זיין אויך דיא מצוות וועלכי דער רוח מקיים זיין זאל רוחניות · דארום טרייבט ער ווייטר צו אן פאנג דעז זעקסטן מאמר פֿון בעשרה מאמרות דף כ"ד ע"א · עקר העבודה בלב · כבר רמזתי למעלה · יען כי העבד הנאמן · העושה כל צרכי רבו יש בעבודתו ג"כ תפיסת יד ברבו מלבישו ומנעילו וכיוצא באלה ; וזה אין שייך בעבודתו לו יתברך · כי הוא רוחניי תכלית הרוחניים נעלם מעין כל · אף מלאכי השרת שואלין איה מקום כבודו ; עכ אי אפשר לנו להיות אחיזה בו בעבודתינו · כי אם שהיא בלב על ידי הרוחניים הזה יעלה הדביקות וגומר · דאז איזט · דער גרונד פֿון דעם דינשט · וועלכן מן הק"בה לייסטן מוז · בשטיט אין דעם הערצן · דיזש האב איך אויבן אן גזייגט : דען אויב טון אונטר בשר ודם איין ווארהאפטיגר קנעכט · דער אליש טוט · וואש זיין הער ניטיג האט · אויך זיינן הערן מיט דער האנד אן

טאטטיט · נעמליך ער קליידיט אין אן · ער
ציהט אין זייני טוך אויז אונ׳ אן אונ׳ דער
גלייכן מער · זא טיקט זיך דיזט ניכט ביים
דעם דינטט וועלכן מן השי׳ טוט · דען ער איזט
דער פֿולקומנטטי גייטט אונטר אלן גייטטרן ·
אונ׳ איזט פֿר הוילן פֿון אלר מענטן אויגן · אויך
דיא מלאכי השרת זעלבטט דיא פֿראגן · וואו
איזט דער ארט פֿון זיינר הערליכקייט : דארום
איזט עט אונז און מיגליך דאט איר אין דורך
אונזרן דינטט ערגרייפֿן · אלז נור דורך דען
דינטט אין הערצן · דורך דיזי גייטטליכקייטן
טטייגט דיא בהעפֿטונג אויף :

דא נון אלזוא דער איין ווינדיגי רוח אייגנטליך
בן אדם אדר דער מענט איזט אונ׳ דיא תורה
אונ׳ מצוות זיין אויך רוחניות · אונ׳ וואלן האבן
דוקא כוונה שבלב · זא קענן איר נון בעטר
פֿר טטין וואט דער פסוק היער זאגן וויל · ווען
ער טפריכט · דען דאז איזט קיין יהודי דער
נור פֿון אויטן ווענדיג איין יהודי איזט וגו׳ ·
כלומר · דיא סימנים וועלכי איין יהודי אן זיינם
לייב האט אונ׳ אן זיינן קליידרן · אלז דיא מילה ·
תפילין איין לאנגן טלית · איין גרויטן בארט ·
אונ׳ דער גלייכן זאכן מער · דיא מאכן אין צו
קיינם רעכטן יהודי · דען דיזי דינגי אלז זיין
נור

נור פֿון אויטן ווענדיג אונ׳ ווערדן אן גזעהן אזו
איין קלייד פֿון דעם איינווענדיגן יהודי: דיא
מצוות זיין רוחניות אונ׳ וואזן אויך דוקא כוונה
שבלב האבן· אונ׳ ווען קיינה כוונה ניכֿט איזט·
דא הייסט עס קיינה מצוה מקיים געוועזן·
ממילא איזט איין זאלכֿר קיין יהודי· אויב ער
טוין פֿון אויטן ווענדיג דעם פנים אונ׳ דעם
ייחוס נאך אזו איין יהודי אויס זיכֿט וגומר:
אונ׳ דאז איזט אויך דער פירוש· פֿון דען
ווארטן· ווען עס הייסט דאס דיא בשניידונג
אן דעם הערצן אין דעם גייסט איינה רעכֿטי
בשניידונג איזט· נעמליך· גלייך וויא אלי מצוות
רוחניות זיין· אזווא ווער אויך דיא מילה· אזו
וועלכֿי ווארט זיין זאלטי דאס זיך דער רעכֿטי בן
אדם איך אייני דיא נשמה אדר רוח דאז בן אדם
אן זיינר ערלה· אן דעם יצר הרע זאל בשניידן.
דען אין דער מסכת סוכה דף נ״ב וירד
גלערנט דאס דער יצר הרע זיבן נאמן האבי
אונטר וועלכֿן אויך ערלה איינר איזט: דאויט
אלי מחשבות רעות אונ׳ הרהורים רעים אעכֿטן
אויס דעם הערצן אויס גשניטן ווערדן· אונ׳
לויטר טהרה אונ׳ קדושה איבריג בלייבן הק״בה
רעכֿט צו דינן בכל לב ונפש: דען דיזס וואלטי
משה רבנו ע״ה האבן ווען ער דברים סימן י׳

פסוק

פסוק ט"ז שפריכט · ומלתם את ערלת לבבכם ·
בטניידט דיא פר שטאפפונג פון אייערם
הערצן: אונ' אין סי' ל' פסוק ו' · ומל ה' אלהיך
וגו' · אונ' גאט דיין גאט ווירד בטניידן דיין
הערץ אונ' דאז הערץ פון דיינם זאמן וגומר ·
דער נביא ירמי' וויל אויך איינה זאלכי מילה ·
ווען ער זאגט אין זיינר נבואה סימן ד' פסוק ד,
המלו ליהוה והסירו ערלת לבבכם · בטניידט
אייך צו גאט · אונ' טוט אב דיא פר שטאפפונג
פון אייערם הערצן : דא צערנן איר אלזוא
דארויס · דאס אייגנטליך דיא מילה בדייטן זאל
נעמליך איינה מילה שבלב · איינה בטניידונג
אן דעם הערצן · וויא גזאגט איזט :
פון איינם זאלכן רעכטן יהודי נון זאגט דער
פסוק ווייטר · דאס זיין לויב פון גאט איזט ·
ניכט אבר פון מענשן וויל גאט אין דאז הערץ
איינס מענשן זיכט · אונ' גאר קיינן געפאלן האט
אן זאלכי זאכן וועלכי נור למראת עינים
גשעהן · וויא בעו"ה בייא דען
איצינן יהודים :

)o(

*

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-234594-p0011-4

Nf. 1.

Cur 5

יהודי

שבלב

נדפס בשנת תצ"ז לפ"ק

HENR. CHRIST. IMMAN. FROMMANNI

JUDÆUS ANIMO JUDAICOGERMANICE

SEORSUM RECUDI CURAUIT

JO. HENR. CALLENBERG
Ph. Prof. Publ. Ord.

HALAE
In typographia Instituti judaici
CIↃ IↃ CC XXXVI.

6

Farbkarte #13

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-234594-p0013-6